

[Rosing]

rige, denne gang efter en folkeafstemning, hvor det grønlandske folk ikke deltog.

Det danske Folketing har senere vedtaget, at ingen fremmede nationer militært må befinde sig på dansk grund i fredstid. Man kan stille sig selv eller statsministeren det spørgsmål, om det faktum, at der siden 1951 har befundet sig fremmede styrker i Grønland, kan tages som udtryk for, at Grønland ikke er en del af den danske grund.

Et svar på dette spørgsmål kan være ganske interessant på baggrund af det hidtil uafklarede spørgsmål om ejendomsretten til Grønland, dets undergrund og dets ressourcer.

Fredens udbrud har mange ansigter. For vort vedkommende rammer den os også rent konkret på pengepungen. USA, gennem de sidste årtier vor nærmeste og største allierede, trækker sig i fredens navn også ud af Grønland – i hvert fald den del af Grønland, som de allerfleste grønlandsfarere har stiftet bekendtskab med: Kangerlussuaq eller Søndre Strømfjord. Fra oktober 1992 ophører Kangerlussuaq med at være en militær lufthavn og base og så langt så godt.

Hvad gør vi så med Grønlands trafikknudepunkt både internationalt og internt? Vi finder det naturligvis mest fornuftigt, at funktionerne på dette sted overgår til de grønlandske myndigheder, men vi kan allerede nu sige, at vi får meget svært ved at klare de dermed forbundne udgifter alene. Det er en bekostelig affære at drive en lufthavn i Grønland, og alene i skatteindtægter vil det grønlandske samfund miste omkring 100 mio. kr. på årsbasis ved afmilitariseringen af Søndre Strømfjord.

Jeg er ganske klar over, at dette område ikke direkte kan sidestilles med overtagelse af statsområder, men i betragtning af, at statsministeren på et tidligere tidspunkt her fra talerstolen har givet udtryk for, at dette er en national opgave, vil jeg anmode regeringen om at betragte den civile overtagelse af Søndre Strømfjord på linje med de overførsler, der ifølge hjemmestyreraftalen er sket gennem de seneste 10 år.

Der er ikke på nuværende tidspunkt noget realistisk alternativ til Søndre Strømfjord – og dog. Der er måske et alternativ, nemlig isolation af det grønlandske samfund fra den øvrige verden.

På miljøområdet har vi efter ibrugtagningen af den grønlandske miljølov haft et travlt og ak-

tivt år. Vi har nu haft mulighed for at afprøve mulighederne i loven, som jo dækker den landbaserede miljøkontrol både med hensyn til de foreliggende problemer og ikke mindst forebyggende metoder.

Loven fungerer tilsyneladende efter hensigten, selv om den økonomiske del som ved overtagelsen af andre områder viser sig at være en del mere til byrde for os, end den i sin tid var for staten. Jeg skal ikke her komme nærmere ind på årsagerne hertil, kun sige, at vi jo også nok på dette punkt bedst ved, hvor kamikken trykker.

Danmark har stadig det overordnede miljøansvar, hvad angår det grønlandske hav- og luftområde, og her har det ikke skortet på god samarbejdsvilje fra de danske myndigheder.

Sikring af miljøet på længere sigt – altså det miljø, som vore efterkommere skal leve i – er noget af det vigtigste. Alle har hørt om drivhuseffekten og de følger, den kan få, ikke mindst for de lavereliggende landområder. I Grønland har vi særlig grund til at følge med i den problematik. Vi er et klimatologisk centrum og en art køleskab for vore omgivelser. Vi sætter stor pris på den indsats, man fra dansk side har iværksat for at måle eventuelle ændringer i ozonlaget over Grønland.

Jeg vil dog godt dryppe lidt malurt i miljøbægeret, fordi der ganske simpelt mangler en afklaring i den danske regering omkring ansvaret og reguleringsretten i forhold til Grønland. Dette viste sig med al tydelighed i forbindelse med oprydningen efter afslutningen af den hidtil sidste minedrift i Grønland: Marmorilik, »Den Sorte Engel«.

Vi finder det mildest talt mærkværdigt – og lad os her se helt bort fra, hvilken minister i regeringen der har ansvaret – at man fra dansk side tager beslutninger, der rammer os, uden så meget som at orientere os endsige konsultere os. Det er da ellers en af hovedhjørnestenene i vor fælles hjemmestyreraftale netop til dæmpning af unødige konflikter og misforståelser.

Nuvel, landsstyreformanden har holdt møde med statsministeren om denne sag. Det har ført til statsministerens nedsættelse af et udvalg, der skal udrede ansvarsplaceringen eller -placeringerne. Det er vi ganske glade for, og vi forventer naturligvis at blive repræsenteret i statsministerens udvalg.